

อุโบสถศีล = ที่เข้าอยู่ของชนทั้งหลาย คือเข้าอยู่ด้วยศีล
อันประกอบด้วยองค์ ๘

โคपालอุโบสถศีล
นิคัมมอุโบสถศีล
อริยอุโบสถศีล

ทบทวน ในเจาะอภิธรรม
เชิงลึก ep113

ตั้งแต่เที่ยงแล้วไปไม่ไหวหวั่น
รุ่งอรุณฟ้าสว่างพ้นกลางคืน

จงตั้งมั่นปฏิบัติไม่ขาดชิน
ค่อยชุ่มชื่นชดเชยไม่น่าขง

ประเภทของอุโบสถศีล

อุโบสถศีลนั้น แบ่งประเภทตามระยะเวลาของการรักษา มี ๓ ประเภท คือ

ขึ้น ๕ / ๘ / ๑๔ / ๑๕ คำ
แรม ๕ / ๘ / ๑๔ / ๑๕ คำ

๑. **ปกติอุโบสถ** ได้แก่ อุโบสถที่รักษากันตามปกติ เฉพาะวันหนึ่งคืนหนึ่งอย่างที
อุบาสกอุบาสิการักษากันอยู่ทุกวันนี้ มีเดือนละ ๔ วัน คือ วันขึ้น ๘ คำ วันขึ้น ๑๕ คำ
วันแรม ๘ คำ วันแรม ๑๔ คำ หรือวันแรม ๑๕ คำ คำว่า “วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง” นั้นท่าน
กำหนดนับตั้งแต่อรุณขึ้นของวันที่รักษา ไปถึงอรุณขึ้นของวันใหม่ ซึ่งผู้รักษาพึงคำนึงถึง
ข้อกำหนดเวลาเช่นนี้ด้วย เพื่อจะได้รักษาให้เต็มวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง

ขึ้น ๔ / ๕ / ๖ คำ
ขึ้น ๗ / ๘ / ๙ คำ เป็นต้น

๒. **ปฏิชาครอุโบสถ** ได้แก่ อุโบสถที่รักษาเป็นพิเศษกว่าปกติ คือ รักษาคราวละ
๓ วัน คือ วันรับ วันรักษา และวันส่ง เช่นจะรักษาอุโบสถวัน ๘ คำ จะต้องรับมาแต่รุ่งอรุณ
ของวัน ๗ คำ รักษาในวัน ๘ คำ และส่งไปจนถึงวัน ๙ คำ จบถึงอรุณขึ้นของวันใหม่ในวัน
๑๐ คำนั่นเอง จึงครบตามเวลาที่กำหนด **มีปกติ ๘ วัน มีปฏิชาคร ๑๒ วัน**

๓. **ปาฏิหาริยอุโบสถ** ได้แก่ อุโบสถที่ต้องเข้าอยู่รักษาติดต่อกันอย่างต่ำ ๑ ปี
อย่างสูงรักษาตลอด ๔ เดือนตลอดฤดูฝน ปาฏิหาริยอุโบสถ เรียกอีกอย่างว่า นิพัทธอุโบสถ
หมายถึง อุโบสถที่ต้องรักษาติดต่อกันเป็นระยะเวลายาว โดยมีกำหนดระยะเวลาการเข้า
อยู่รักษา ๔ ระดับ คือ

ประเสริฐกว่าเพราะรักษาติดต่อกันรวดเดียวไม่มีวันเว้น

พระบรมศาสดาไม่ได้กำหนดว่าวันนี้หรือวันนั้นจะเป็นวันอุโบสถ
การรักษาอุโบสถจะรักษาวันไหนก็ได้ ไม่มีวันกำหนดไว้
ปกติอุโบสถ ปฏิชาคร ปฏิหาริย เขียนขึ้นตามสมัยหลังที่คนนิยมรักษากันเท่านั้น

ปฏิทินครุ โบสถศีล

๑. ขึ้น ๔ ค่ำ	เป็นวันรับ
ขึ้น ๕ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ
๒. ขึ้น ๖ ค่ำ	เป็นวันส่ง
๓. ขึ้น ๗ ค่ำ	เป็นวันรับ
ขึ้น ๘ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ
๔. ขึ้น ๙ ค่ำ	เป็นวันส่ง
๕. ขึ้น ๑๓ ค่ำ	เป็นวันรับ
ขึ้น ๑๔ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ* (ไม่มีวันส่ง)
ขึ้น ๑๕ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ* (ไม่มีวันรับ)
๖. แรม ๑ ค่ำ	(เป็นวันปาฏิบิพ) เป็นวันส่งของขึ้น ๑๕ ค่ำ
๗. แรม ๔ ค่ำ	เป็นวันรับ
แรม ๕ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ
๘. แรม ๖ ค่ำ	เป็นวันส่ง
๙. แรม ๗ ค่ำ	เป็นวันรับ
แรม ๘ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ
๑๐. แรม ๙ ค่ำ	เป็นวันส่ง
๑๑. แรม ๑๓ ค่ำ	เป็นวันรับ
แรม ๑๔ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ* (ไม่มีวันส่ง)
แรม ๑๕ ค่ำ	เป็นวันปกติอุโบสถ* (ไม่มีวันรับ)
วันส่งของแรม ๑๕ ค่ำ	ไม่มี

อยู่ที่บ้านก็สามารถสมาทานอุโบสถศีลได้
แต่คนสมัยก่อนกลัวว่าจะขาดตกบกพร่องจึงนิยมสมาทานอุโบสถศีลที่วัด

ภิกขุศีล
ภิกขุณีศีล
อนุสัมปันนศีล (สามเณรศีล)
คหิภฺรุษศีล

๒๒๗ ข้อ
๓๑๑ ข้อ
๘๕ ข้อ
๕ (๘/๑๐) ข้อ

ปกติศีล
หน้าตาเหมือนกัน
หมดไม่มีราคาเลย

เช่นมนุษย์ในอุตตรกुरुทวีป ที่มีศีลเป็นปกติ ไม่รับศีลเพราะ
ไม่มีใครทำทุจริตกรรม อยู่ด้วยศีลแม้ไม่มีการสมทานวิรติ
เป็น สัมปัตตวิรติ ถึงพร้อม งดเว้นเมื่อมีเหตุมาประจวบเข้า
เฉพาะหน้า ไม่ได้ตั้งเจตนามาก่อน

ชาวอุตตรกुरुทวีป
ไม่สามารถบรรลुरुธรรมได้

ชาวอุตตรกुरुทวีปอายุ ๑๐๐๐ ปี พอครบเวลาตายแล้วจะมี
นกหัสติลิงค์เข้ามาเก็บศพไปไม่เห็นซากศพเลย
ที่อยู่สัปปายะไม่ต้องมีบ้าน ต้นไม้จะมีเสื้อผ้าแขวนไว้ คนที่
ไปอยู่อุตตรกुरुทวีปหน้ารูปสี่เหลี่ยม หุ่นเดียวกันหมด หน้า
เหมือนกันหมดไม่ต้องหวงกันเลย

เนื่องจากชาวอุตตรกुरुทวีปมีอินทรีย์ปานกลาง
(ศรัทธา วิริยะ สติ สมာธิ ปัญญา ปานกลาง) ขณะ
เดียวกัน ราคะ โทสะ โมหะ ก็ไม่มาก พระพุทธเจ้าต้อง
ใช้พลังอย่างมาก ในการเทศน์เพราะกระตุ้นได้ยาก
สภาพสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อ ขาดอิทธิกัมม ขาดอิทธิกัมม ขาดอิทธิกัมม ขาดอิทธิกัมม
ทุกข์ มรณทุกข์ไม่ปรากฏ เวลาจะแสดงอริยสัจจซึ่งได้
ยากมาก

ส่วนเทวดาแต่ละท่านมีกำลังบุญของตนเอง มีความ
ตระหนี่ อีสสา มัจฉริยะยังมีมาก

ชาวอุดรกรูทวิปที่มาอยู่ในชมพูทวีปสืบเชื้อสายมาอยู่ในแคว้นกुरुรัฐ

เนื่องจากพื้นฐานเป็นผู้มีบุญ ถือศีลเป็นปกติทุกคน
เมื่อมาอยู่ในชมพูทวีปที่กुरुรัฐ จึงเป็นที่ที่อุตุสัปปายะ
เพราะกุศลจิตตชรูป ผลักอุตุออกมาให้อุตุบริเวณนั้นสัปปายะ
อาหารสัปปายะ ที่อยู่สัปปายะ โคจรสัปปายะ บุคคลสัปปายะ
อิริยาบถสัปปายะ

ขาดอย่างเดียวกันเท่านั้นคือ ธรรมะสัปปายะ
พระพุทธเจ้าจึงจาริกไปแสดงสติปัญญา๔เป็นต้น แก่ชาวกรู
สภาพจิตนิ่งสงบ ปัญญา โลดแล่น แสดงครั้งแรกคนบรรลุ
ธรรม ๓๐.๐๐๐ คน

คำถาม เราเกิดจากเดชบุญของพระพุทธเจ้าด้วยหรือไม่

ชีวิตของแต่ละบุคคลที่อุบัติเกิดขึ้น มาด้วยกำลังของทาน
กุศล ศีลกุศล

ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมะบารมีเป็นต้น พระพุทธเจ้า
แสดงไว้ทุกๆพระองค์สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน
เมื่อเราปฏิบัติข้อปฏิบัตินี้ เราก็ได้คุณภาพชีวิตที่ดี ได้ความ
เป็นมนุษย์เป็นเทวดาเป็นต้น

กรณีเราศึกษาธรรมะถูกต้องเราก็ได้แบบแผนของ
พระพุทธเจ้าที่ถูกต้องดีงาม

หากเราฟังธรรมะแบบผิด เป็นไปด้วยตัณหา มานะ ทิฐฐิ
มีเค้าโครงเดิมแต่แปลงสูตร

พระปัจเจกพุทธเจ้า สามารถบรรลุธรรมได้ด้วยตนเองแต่ไม่สามารถบัญญัติ
เปิดเผยบอกรายละเอียดได้ทั้งหมดเพราะกำลังปัญญาญาณไม่พอ
ความสามารถไม่ถึง ความอดทนไม่ถึง การจะขนสัตว์ร้อยสัตว์ต้องฝึกอีก
ยาวนาน

หมื่นจักรวาลเกิดด้วยเดชบุญของพระพุทธเจ้า
ชาติเขต หมื่นจักรวาล
อาณาเขต แสนจักรวาล
วิสัยเขต หาประมาณมิได้

คนในโลกนี้ให้ทานมาเทียบกับพระพุทธเจ้าที่บำเพ็ญบารมีมาให้เต็ม
ทานบารมีของพระพุทธเจ้ายังมากกว่า

คำถาม อาหารทิพย์ของเทวดาท่านแบ่งกันได้หรือไม่

การอุทิศส่วนบุญมีเปรตเป็นต้น
เปรต ต้องอนุโมทนาด้วย ไม่เช่นนั้นอาหารอันเป็นทิพย์จะไม่ปรากฏแก่
เขา วิมานอันเป็นทิพย์ ผ้านันเป็นทิพย์จะไม่ปรากฏ

วิมานอันเป็นทิพย์ ไม่ได้บอกว่ามีอาหาร
ปรากฏ เป็นวิมานร้างที่ไปปรากฏรอเจ้าของ

อาหารอันเป็นทิพย์ เป็นของละเอียด สวรรค์ก็ดี
พรหมโลกก็ดี เกิดจากกำลังทานกุศล ศีลกุศล
ไม่สามารถแบ่งปันกันได้ ในสวรรค์ไม่ได้อยู่ได้
ด้วยการแบ่งปันกัน

กำลังกุศลถูกส่งผลด้วยกำลังชุตเดียวหรือครึ่ง
เดียวเท่านั้นที่ให้ผลอย่างยาวนาน

พหุวัฒนธรรม

อาจารย์ศิลปะ

การประพุดิตตามตระกูล ตามสถานที่ที่ดี ตามลัทธิที่ดี
ปฏิบัติตามปู่ตายาย

กุลอาจารย์ศิลปะ การเว้นทจริตประพุดิตตามตระกูล
เทศอาจารย์ศิลปะ การเว้นจากทจริตทั้งหลายตามสถานที่ที่ไปอยู่

การถือศิลปะแบบนี้เป็นการทำตามกันไปโดยไม่ได้มีองค์ความรู้ใดๆ
เป็นศิลปะ ในฐานะเป็นปกติ กุศลก็เป็นศิลปะ อกุศลก็เป็นศิลปะ อพยยากตก็เป็นศิลปะ
เป็นการกระทำตามรูปแบบวัฒนธรรมประเพณี แต่จะเป็นศิลปะที่มีปัญญาหรือไม่
มีความรู้ความเข้าใจหรือไม่ต่างกันอีกที

เพราะเรามีวัฒนธรรมปฏิบัติต่างๆกันมาแบบนี้ เวลาศึกษาคำ
สอนของพระพุทธเจ้าจึงไม่ขาดออกจากกัน จึงไปเชื่อมกันด้วย
ความไม่รู้ จึงแยกไม่ออกระหว่างการถือศิลปะตามวัฒนธรรมความ
เชื่อ องค์ความรู้ไม่พอ จึงไม่เป็นอริยกันตศิลปะ เป็นศิลปะที่มีต้นตอ
และทฤษฎีเข้าไปเชื่อมยึดโยง เป็นสัจพพตปรามาส ต้นตอหนีศิลปะ
ศิลปะ ทฤษฎีหนีศิลปะ ผังรากลึกลับกลมกลืนระหว่างคำสอนกับ
วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ มาเสริมมารวมกันไม่ทิ้ง ไม่พัฒนา

เช่นเคยเชื่อเรื่องผี เชื่อเรื่องดวงดาว เอามาผสมกับคำสอนของ
พระพุทธเจ้า

ต้องศึกษาและปฏิบัติ
จนเห็นคุณของศิลปะจริงๆ
ศรัทธา สหระคตกับ ปัญญา

ดังนั้นคนที่จะศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้าจริงๆจึงต้อง
มีความรู้ชัดมากและต้องไม่ปฏิเสธ ชัดแบบมีความ
เข้าใจอย่างถ่องแท้ เช่น ในหิ้งพระ เป็นลัทธิผสมผสาน
หรือไม่ กุมารทอง รักยม เทพเจ้า พุทธเจ้า พระอินทร์
พระพรหม พราหมณ์ ปนเปกัน

บุคคลที่จะพัฒนาออกจากสิ่งเหล่านี้ สติ ปัญญา ความเพียร องค์ความรู้ดี ไม่ได้
ไปตำหนิคนอื่นแต่พัฒนาตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจ และให้เหตุผลชัด
การที่มนุษย์จะพัฒนาไม่เป็นต้นตอหนีศิลปะ ทฤษฎีหนีศิลปะ แปลว่าผู้นั้นจะต้องฝึกมา
อย่างดี

ธัมมตาศีล

ศีลของพระมารดาของพระโพธิสัตว์ ในกาลที่พระโพธิสัตว์เสด็จ
ลงสู่ครรภ์พระมารดา ความพอพระทัยในบุรุษอันประกอบด้วย
กามคุณย่อมไม่เกิดแก่พระมารดาเลย

อุปนิสยปัจจยสตี ปัจจัยที่เป็นที่อาศัยที่มีกำลัง

เป็นปกติเกิดขึ้น เมื่อประสูตรแล้วพระมารดาก็จะสิ้นพระชนม์
ไปเกิดเป็นเทวดาเพศชาย จบกิจไม่มีใครมาเกิดในครรภ์นี้
ได้อีก

ปุพพเหตุกศีล

เช่นพระโพธิสัตว์ พระมหากัสสปะ ด้วยปุพพกรรมที่รักษาศีล
มา แม้ในชาตินี้ไม่มีคนสอน ก็รักษาศีลเอง อธิษาศัยน้อมใน
ศีล ผังมาในกระแสชีวิต เป็นผู้มึนหิริโอตตปปะอย่างแรงกล้า

จิตใจมีความละเอียดอ่อนมาก เป็นอุปนิสยปัจจยสตี